

V L A A M S P A R L E M E N T

Zitting 2004-2005

28 juni 2005

VOORSTEL VAN RESOLUTIE

**– van de heren Filip Dewinter, Jan Penris, Rob Verreycken, Christian Verougstraete
en Erik Tack en mevrouw Monique Moens –**

betreffende het verbod tot verhuur van sociale woningen aan asielzoekers

VERSLAG

**namens de Commissie voor Wonen, Stedelijk Beleid, Inburgering en Gelijke Kansen
uitgebracht door de heer Christian Verougstraete**

Samenstelling van de commissie:

Voorzitter: de heer Jan Penris.

Vaste leden:

mevrouw Monique Moens, de heren Jan Penris, Erik Tack, Christian Verougstraete, Rob Verreycken;

de dames Cathy Berx, Hilde Crevits, de heer Tom Dehaene, mevrouw Veerle Heeren;

mevrouw Hilde Eeckhout, de heer Sven Gatz, mevrouw Dominique Guns;

de dames Else De Wachter, Caroline Gennez, Michèle Hostekint.

Plaatsvervangers:

de heren Felix Strackx, Wim Van Dijck, Roland Van Goethem, Jurgen Verstrepen, John Vrancken;

de heren Carl Decaluwe, Stefaan De Clerck, mevrouw Monica Van Kerrebroeck, de heer Johan Verstreken;

de heren Marc Cordeel, Hugo Philtjens, Gilbert Van Baelen;

de heren Marcel Logist, Chokri Mahassine, Jan Roegiers.

Toegevoegde leden:

mevrouw Mieke Vogels;

de heer Bart De Wever.

Zie:

246 (2004-2005)

– Nr. 1: Voorstel van resolutie

Dames en Heren,

De Commissie voor Wonen, Stedelijk Beleid, Inburgering en Gelijke Kansen besprak op 9 juni 2005 het voorstel van resolutie betreffende het verbod tot verhuur van sociale woningen aan asielzoekers.

1. Inleidende toelichting door de heer Jan Penris

De heer *Jan Penris* stelt vast dat het aandeel van vreemdelingen in de sociale huisvesting sterk toeneemt. Ten bewijze daarvan haalt hij volgende cijfers aan. In 2001 werd 17,5% van de sociale woningen toegewezen aan vreemdelingen; in 2003 meer dan 20%. Vooral in de steden ligt het percentage sociale woningen toegewezen aan vreemdelingen hoog: in 2003 in de stad Antwerpen maar liefst 37,2%. Ook in andere steden zoals Genk, Gent, Kortrijk en Vilvoorde ziet men dat, aldus de heer Penris.

Spreker citeert een studie van auteur Bob Cools¹ over de afkomst van de kandidaat-huurders bij de Antwerpse socialehuisvestingsmaatschappij Onze Woning. Daarvan behoorde in 2003 17,3% tot de Marokkaanse etnie, 5,01% tot de Turkse etnie, 17,01% tot de categorie ‘zwart-Afrikanen’, 11,30% tot de categorie ‘Oost-Europeanen’, 2,26% tot de categorie ‘EU’ers’ en 23,40% tot de restcategorie ‘anderen’. Nauwelijks 23,50% was autochtoon. Over de restcategorie ‘anderen’ schrijft de heer Cools: “Velen onder hen komen binnen als politiek vluchteling en proberen achteraf te blijven.”

In zijn antwoord op een schriftelijke vraag van de heer Filip Dewinter (*Vr. en Antw.* Vl. Parl. 2004-05, 3 december 2004, 303 – Vr. nr. 10 DEWINTER) stelde de heer Marino Keulen, Vlaams minister van Wonen, vast dat “twee Antwerpse maatschappijen aangaven dat op basis van de ervaring van het personeel vermoedelijk 20 percent van het aantal aanvragen in 2003 afkomstig was van asielzoekers”. Cijfers betreffende de aanwezigheid van asielzoekers in de sociale huisvesting wilde of kon de minister echter niet verschaffen, aldus de heer Penris.

Volgens spreker bepaalt een omzendbrief van gewezen huisvestingsminister Jaak Gabriels dat socialehuisvestingsmaatschappijen asielzoekers moeten aanvaarden als huurders. Huidig minister Keulen preciseerde eerder in de commissie voor Wonen dat de omzendbrief-Gabriels geen nieuwe regeling bracht: “Er wordt gewoon uitleg gegeven bij de bestaande reglementering. Zo hebben de ontvankelijk verklaarde asielzoekers ook recht op sociale huisvesting. Zij verblijven immers wettelijk in dit land. Iedereen die hier wettelijk verblijft, kan rechten op sociale huisvesting laten gelden.” De heer Penris wijst erop dat deze verplichte huisvesting van asielzoekers zelfs geldt voor asielzoekers die werden toegewezen aan OCMW’s van andere gemeenten. Veel OCMW’s van landelijke gemeenten maken van deze mogelijkheid misbruik om de aan hen toegewezen asielzoekers niet te moeten opvangen in de eigen gemeente, aldus spreker.

De indieners zijn van oordeel dat asielzoekers niet thuishoren in de sociale huisvesting om drie redenen, aldus de heer Penris.

Door de lange wachtlijsten is op korte of middellange termijn een inhaalbeweging om alle kandidaten een sociale woning te bezorgen onmogelijk. Bij een dergelijk nijpend tekort aan betaalbare en kwaliteitsvolle woningen in het algemeen en sociale woningen in het bijzonder, is het volgens de indieners onverantwoord voorrang te verlenen aan pas geïmmigreerden. De heer Penris wijst erop dat het gaat om inwijkelingen zonder een permanente verblijfsvergunning, van wie de meerderheid overigens geacht wordt terug te keren naar het land van herkomst na de verwerping van de asielaanvraag.

Bovendien menen de indieners dat de grote concentratie van pas geïmmigreerde vreemdelingen en asielzoekers in de socialewoningcomplexen leidt tot samenlevingsproblemen en overlast. Deze mensen zijn immers niet op de hoogte van onze waarden, normen en gewoonten en kennen onze taal niet of nauwelijks. De heer Jan Penris citeert nogmaals de heer Bob Cools die stelt dat het daarbij niet uitgesloten is dat autochtone huurders in deze situatie steeds meer de sector van de sociale huisvesting zullen vermijden. Volgens de heer Penris is dat trouwens bij een socialehuisvestingsmaatschappij die actief is op de Antwerpse wijk Kiel, onlangs pijnlijk duidelijk geworden.

¹ Bob Cools, *Sociale huisvesting. Een vergelijkend vier stedenonderzoek rond verdraagzaam samenleven*, Brussel: Politeia 2004

Ten slotte kanten de indieners zich tegen de inschrijving van asielzoekers van buiten de gemeente op een wachtlijst voor een sociale woning. De heer Penris noemt dat ook strijdig met het federale spreidingsplan voor asielzoekers. Nochtans is het momenteel een courante praktijk.

De heer Penris concludeert dat om al die redenen asielzoekers niet thuishoren in de sociale huisvesting. Vandaar het voorstel van resolutie om de Vlaamse Regering te verzoeken voormelde rondzendbrief-Gabriels in te trekken en wetgevende initiatieven te nemen om asielzoekers uit de sociale huisvesting te weren.

2. Bespreking

Mevrouw *Cathy Berx* vindt de voorgestelde tekst dubbelzinnig. Op een bepaald moment zegt de tekst dat asielzoekers niet thuishoren in sociale woningen; elders is er sprake van onverantwoord voorrang geven aan asielzoekers; dan willen de indieners dat de autochtonen voorrang krijgen, en de eindconclusie is dat asielzoekers definitief moeten geweerd worden. Hier worden volgens mevrouw Berx uiteenlopende doelstellingen door elkaar gehaspeld.

Mevrouw Berx vindt de tekst ook tendentiekus en op een aantal punten materieel onjuist. De indieners vinden het in de memorie van toelichting onverantwoord om “voorrang te verlenen aan pas geïmmigreerden zonder een permanente verblijfsvergunning”. Dat is niet juist. Er is geen enkele wettelijke bepaling die asielzoekers voorrang verleent bij de toewijzing van een sociale woning. Er zijn wel voorrangregels, maar dan voor mensen die zes maanden dakloos zijn. De indieners maken volgens mevrouw Berx een ‘mikmak’ van alles en nog wat: asielzoekers, vreemdelingen, allochtonen worden op een hoopje gegooid.

Spreekster zegt dat de indieners zich bovendien bezondigen aan het diaboliseren van mensen omwille van hun juridisch statuut: wie asielzoeker is, wordt gelijkgeschakeld aan iemand die overlast berokkent, onaangepast is, samenlevingsproblemen veroorzaakt, en niet vertrouwd is met onze normen en waarden. Mevrouw Berx wijst erop dat asielzoekers vaak heel hoog opgeleide mensen zijn, die zich zeer keurig gedragen en in een mum van tijd Nederlands leren. Toch wil ook mevrouw Berx dat

overlast taboeloos moet worden aangepakt. Maar zij vindt het volstrekt onaanvaardbaar dat asielzoekers in het algemeen worden geïdentificeerd met overlast. Zij vindt het dan ook disproportioneel om op basis van dergelijke veralgemeningen asielzoekers te weren uit de sociale huisvesting. In het aangekondigde nieuwe socialehuurbesluit staan volgens mevrouw Berx geschikter maatregelen om overlast te voorkomen. Er zal bijvoorbeeld gewerkt worden met proefcontracten. Bij huurders die zich effectief misdragen, kan na verloop van de proeftijd een einde gemaakt worden aan de verhuring. Ook zal kennis van het Nederlands een van de voorwaarden zijn bij de toewijzing van sociale woningen. Dat zijn voorwaarden waarvoor de mensen zelf inspanningen kunnen leveren om eraan te beantwoorden.

Mevrouw Berx geeft de heer Penris op een punt gelijk, met name dat het niet hoort dat asielzoekers ingeschreven worden als kandidaat voor een sociale woning in een gemeente waaraan ze niet toegewezen zijn. Het spreidingsplan moet hardgemaakt worden.

Mevrouw *Michèle Hostekint* zegt zich te hebben gestoord aan ‘gegoochel met termen en cijfers’. De indieners beginnen met de vage term vreemdelingen om dan verder over te schakelen naar asielzoekers. Volgens mevrouw Hostekint kunnen de indieners van de resolutie slechts uitpakken met vermoedelijke cijfers van aanvragen en niet met exacte cijfers over de effectieve aanwezigheid van asielzoekers in de sociale huisvesting. Het is haar duidelijk dat de indieners bepaalde mensen willen uitsluiten, maar niet wie zij daar eigenlijk mee viseren. Los van het feit dat er misschien betere oplossingen bestaan om mensen met een tijdelijk statuut op te vangen, kan mevrouw Hostekint zich helemaal niet verzoenen met een uitsluiting van om het even welke groep. Volgens haar is hier het fundamentele recht op huisvesting in het gedrang voor iedereen die wettelijk in ons land verblijft.

Zich aansluitend bij de twee vorige sprekers wil de heer *Jan Roegiers* het debat wat open trekken. In de media was de voorbije dagen nogal wat te doen over zware straffen die uitgesproken zijn tegen huisjesmelkers. Hij vindt het wraakroepend dat de slachtoffers van die huisjesmelkers de zwaksten in onze samenleving zijn, heel vaak ook mensen zonder papieren of asielzoekers. Voor die mensen kan een sociale woning een tijdelijke oplossing zijn

om te ontsnappen aan die mensonwaardige panden. De heer Roegiers vindt het verbazend dat het Vlaams Belang juist deze oplossing wil onmogelijk maken. Daarmee willen de indieners van het voorstel van resolutie snoeien in de wachtlijsten van de sociale huisvesting en de eerste slachtoffers daarvan zijn precies die allerzwaksten uit onze samenleving.

De heer Roegiers herinnert eraan dat een jaar geleden het Vlaams Blok werd veroordeeld omdat het “kennelijk en herhaaldelijk discriminatie of segregatie bedrijft of verkondigt”. Met dit voorstel van resolutie onderstreept het Vlaams Belang, volgens de heer Roegiers, dat het, ondanks de naamverandering, een racistische partij is.

Mevrouw *Dominique Guns* stoort zich aan het tendentieuze van het voorstel van resolutie. Uiteenlopende begrippen worden dooreen gegooid. Een vreemdeling kan hier wettelijk verblijven. Een asielzoeker van wie het dossier ontvankelijk is verklaard, is evenmin illegaal. Die mensen voldoen aan de voorwaarden om zich in te schrijven als kandidaat voor een sociale woning. Er is daarbij geen sprake van enige voorrang; zij moeten de gewone procedure volgen en wachten tot zij aan beurt komen op de wachtlijst.

Om samenlevingsproblemen te vermijden, zoals de indieners van de resolutie die schetsen, is er een verplicht inburgeringstraject ingevoerd, aldus mevrouw *Guns*. Het kennen van de Nederlandse taal wordt binnenkort een voorwaarde om zich te kunnen inschrijven als kandidaat-huurder van een sociale woning. Het uitsluiten van asielzoekers is dan ook niet nodig.

Mevrouw *Guns* verklaart zich evenwel niet akkoord met mevrouw *Berx* waar zij zich verzet tegen een inschrijving van asielzoekers als kandidaat-huurder in een andere gemeente dan die waaraan zij zijn toegewezen in het kader van het federale spreidingsplan. De toewijzing aan een gemeente is louter een financiële toewijzing aan het OCMW van een gemeente. Volgens mevrouw *Guns* is het niet in het belang van een gemeente om asielzoekers naar andere gemeenten te sturen om zich er te huisvesten, want men wordt daarvoor financieel gesanctioneerd. En daarenboven kan men niet iemand verplichten te verblijven in een willekeurig toegewezen gemeente waarvoor men niet zelf heeft gekozen, aldus mevrouw *Guns*.

Mevrouw *Cathy Berx* meldt dat men ook in het federale parlement op zoek is naar middelen om van het spreidingsplan een feitelijk spreidingsplan te maken en niet louter een virtueel plan met financiële sancties. Ook Vlaams minister *Marino Keulen* heeft op verschillende vragen van mevrouw *Berx* geantwoord dat hij wil dat er een feitelijk spreidingsplan komt.

Volgens mevrouw *Berx* kan men aan bepaalde categorieën mensen wel degelijk opleggen waar zij feitelijk moeten gaan wonen. Nogal wat Europese landen kennen wel een dergelijk systeem, hoewel ook die landen vallen onder het Europese mensenrechtenverdrag (EVRM). Juridisch technisch is er met betrekking tot de vrijheid van persoon en van vestiging geen bezwaar tegen het opleggen van een verplichte vestigingsplaats aan bepaalde mensen voor een relatief beperkte termijn. Er is bovendien artikel 37 van de OCMW-wet. Dat artikel zegt dat de maatschappelijke dienstverlening die het OCMW verplicht is te verlenen aan mensen die aan het centrum zijn toegewezen, moet gegeven worden op het grondgebied van de gemeente van toewijzing. Dat wil volgens mevrouw *Berx* eigenlijk zeggen dat een andere gemeente geen maatschappelijke dienstverlening mag verlenen aan dergelijke asielzoekers. In die zin kan men ook perfect zeggen dat men in die situatie ook geen sociale woning moet toewijzen.

De heer *Jan Penris* noemt de reacties van de andere fracties voorspelbaar. Meningsverschillen noemt hij de essentie van de democratie en hij prijst zich gelukkig dat er een debat mogelijk is. Toch wil hij een aantal misverstanden uit de wereld helpen. Hij ontkent dat de resolutie verwarring wil scheppen in de termen, zoals mevrouw *Hostekint* zegt. Een vreemdeling is voor hem iemand die niet over de Belgische nationaliteit beschikt.

In tegenstelling tot wat de heer *Roegiers* verklaart, zijn de indieners van het voorstel van resolutie volgens de heer *Penris* wel degelijk bekommerd om het lot van de zwaksten in onze samenleving. Asielzoekers moeten opgevangen worden, maar door de administratie *Welzijn* en niet door de instanties bevoegd voor *Wonen*. *Welzijn* moet voldoende gemeenschapsvoorzieningen in het leven roepen om die mensen het tijdelijke verblijf te geven waarop zij recht hebben zolang hun procedure loopt. Maar de spreker is niet van mening dat die tijdelijk verblijvenden moeten opgevangen worden in sociale woningen. De sociale woonsector is bedoeld voor andere mensen, die de bedoe-

ling en het vooruitzicht hebben hier permanent te verblijven.

Op de vaststelling van mevrouw Berx dat de indieners van het voorstel van resolutie ten onrechte spreken van voorrang voor asielzoekers op een sociale woning, antwoordt de heer Penris dat er misschien geen juridische voorrang is, maar wel een voorrang de facto. Als men vaststelt dat in het eerste semester van 2004 in een Antwerpse sociale huisvestingsmaatschappij 169 asielzoekers een woning hebben toegewezen gekregen, en als men weet dat de wachtlijst van die maatschappij bijzonder lang is, dan blijkt uit de feiten toch wel een voorrangsregeling voor asielzoekers, aldus de heer Penris. Op de opmerking van mevrouw Hostekint dat hij goochelt met cijfers, repliceert hij dat hij de cijfers gebruikt die ter beschikking worden gesteld door de regering. Die cijfers worden slechts mondjesmaat vrijgegeven, dikwijls na lang aandringen, en in bepaalde gevallen wordt gezegd dat men niet over de gevraagde cijfers beschikt. Daarom zijn de indieners cijfers moeten gaan zoeken in de wetenschappelijke literatuur, zoals in voormeld werk van de heer Cools.

Mevrouw *Cathy Berx* zegt dat de heer Penris in elk geval de indruk wekt dat die mensen een voorkeursbehandeling krijgen. Het kan zijn dat er de facto een relatief grote groep is – en mevrouw Berx betwist de cijfers niet –, maar er is geen voorrangsbehandeling, geen positieve discriminatie en geen reden voor andere mensen om zich achtergesteld te voelen. De indieners van het voorstel van resolutie doen wel degelijk aan sfeerschepping.

Mevrouw *Michèle Hostekint* blijft erbij dat de indieners goochelen met termen. In het voorstel is voortdurend sprake van vreemdelingen en illegalen terwijl de resolutie handelt over asielzoekers. Ook bij de cijfers worden de zaken door elkaar gehaald. Percentages van aanvragen worden vermengd met cijfers van toewijzingen, om dan te concluderen dat men eigenlijk niet beschikt over adequate cijfers over het aantal asielzoekers in de sociale huisvesting.

3. Stemming

Het voorstel van resolutie betreffende het verbod tot verhuur van sociale woningen aan asielzoekers wordt verworpen met 8 stemmen tegen 3.

De verslaggever,

De waarnemend voorzitter,

Christian
VEROUGSTRAETE

Veerle
HEEREN